

Před 65 lety zahynula na následky atentátu ve věku 38 let jedna z největších chladnokrevných a vzdělaných lidských bestí Reinhard Tristan Eugen Heydrich, zastupující říšský protektor.

O pár dnů později zmizela z mapy malá vesnička poblíž Kladna jménem Lidice. Heydrichově ženě Lině, očekávající čtvrtého potomka, přistavili kladenští gestapáci galantně židli, aby mohla v klidu přihlížet, jak malá vesnička hoří a mění se v trosky. Několik dnů poté zemřelo v pravoslavném kostele v Resslově ulici v Praze v boji s přesilou osmi set mužů v uniformách SS sedm mužů, z nichž jeden hodil smrtící bombu.

Jenže smrt většinou neznamenalala a neznamená jen hrdinství se zbraní v ruce. Dne 25. listopadu 1941 odjelo 342 mužů s názvem Aufbaufkommando směrem na Terezín. Město se 7000 obyvateli bylo "darovano" Židům jako ghetto, které nebylo ale ničím jiným, než přestupní stanicí na smrt. Z Terezína bylo do roku 1945 odtransportováno celkem 86 934 lidí, z nichž pouze 3 097 přežilo.

Jenže i za zdmi ghetta existovala kultura. Zněly zde opery Prodaná nevěsta, Hubička, Figarova svatba a Kouzelná flétna. V těchto operách účinkoval i pozdější člen Národního divadla v Praze Karel Berman. V Terezíně připravoval Requiem skladatel Pavel Haas, bratr známého herce Hugo Haase.

Dne 23. září 1943 měla premiéru dětská opera Brundibár skladatele Hanse Krásky. V Terezíně byl dva roky vězněn i vynikající dirigent Karel Ančerl, žák Václava Talicha. Své první hodiny klavíru absolvovala v ghettu i mladičká Zuzana Růžičková, pozdější slavná cembalistka.

Jazzovou hudbu provozovala kapela s názvem Ghetto Swingers, z níž přežil válku jen jeden člen. Karel Švenk připravoval kabaretní scény alegoricky znázorňující v jednoduchých kulisách život v ghettu a dávající divákům naději. V pásmu Ženeme čas se zpívala píseň Všechno jde, která se stala jakousi hymnou ghetta. V jejím refrénu se zpívá: Všechno jde, když se chce. Za ruce se vezmeme. Navzdory kruté době humor v srdci máme. Den co den stále jdem. Sem tam se stěhujem. A jen ve třiceti slovech smíme psát. Hola, život začíná. A s ním se blíží čas. Kdy si sbalíme svůj raneček. A půjdeme domů zas. Všechno jde když se chce. Za ruce se vezmeme. A na troskách ghetta budeme se smát. Bohužel, Karel Švenk se konce ghetta nedožil.

Všechno jde, když se chce

Napsal uživatel Tomáš Pohl
Úterý, 26 Červen 2007 04:00

V prosinci 1943 odjely z Terezína do Osvětimi dva transporty o celkovém počtu pět tisíc lidí. Kupodivu ti lidé neprošli selekcí a byli po určitou dobu ponecháni jako rodinný tábor. V noci z 8. na 9. března 1944 bylo 3700 žen, mužů a dětí odvezeno do plynových komor. Podle vzpomínek Sonderkomanda zpívali ti lidé cestou na smrt střídavě Kde domov můj i píseň Hatikva, pozdější hymnu státu Izrael. Melodie této písně je inspirována Smetanovou Vltavou.